

schools. European Journal of Educational Research. 12(4). S. 1745–1756. URL: <https://www.eu-jer.com/virtual-laboratory-design-for-learning-electro-pneumatic-practices-in-vocational-high-schools> [in English]

8. Liu, Y., et al. (2023). A systematic review of VR/AR applications in vocational education: Models, affects, and performances. Virtual Reality. URL: <https://virtualrealityvet.com/assets/dosyalar/1719421871.pdf> [in English]

9. Li, Y., et al. (2025). Innovative teaching practice in vocational education using smart technology: A case study of cement production course. European Journal of Educational Research. URL: <https://www.ejmste.com/download/innovative-teaching-practice-in-vocational-education-using-smart-technology-a-case-study-of-cement-production-17491.pdf> [in English]

10. Amorosini, A., et al. (2025). XR-enabled immersive training for Industry 5.0. CEUR Workshop Proceedings. 4120. URL: <https://ceur-ws.org/Vol-4120/paper1.pdf> [in English]

11. Kumar, N. (2024). Innovative approaches of e-learning in college education. EL Journal. URL:

<https://www.el-journal.org/index.php/journal/article/view/19> [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ЧЕРНЕНКО Олександр – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри освітніх наук Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка.

Наукові інтереси: професійна підготовка майбутніх фахівців.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

CHERNENKO Oleksandr – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor at the Department of Educational Sciences of Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University.

Scientific interests: professional training of future specialists.

Стаття надійшла до редакції 02.01.2026 р.

Стаття прийнята до друку 13.01.2026 р.

УДК 37.048.4:331.5-053.6

DOI: 10.36550/2415-7988-2026-1-222-625-630

ДАВИДЮК Марина –

кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки і освітнього менеджменту
Вінницького державного педагогічного університету
імені Михайла Коцюбинського
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2055-601X>
e-mail: marina_davydyuk@ukr.net

ОБНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УЧНІВСЬКОЮ МОЛОДДЮ В УМОВАХ СУЧАСНИХ СУСПІЛЬНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ

У статті представлено результати теоретичного аналізу проблеми профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю в умовах суспільних змін, зумовлених демографічними, соціально-економічними та безпековими викликами. Розглянуто основні тенденції розвитку професійної орієнтації в Україні та за кордоном, визначено особливості професійного самовизначення сучасної молоді в умовах цифровізації, нестабільності ринку праці та необхідності безперервного навчання. Обґрунтовано необхідність оновлення інформаційного компоненту профорієнтаційної роботи шляхом включення до його змісту відомостей про державні, міжнародні та громадські програми підтримки молодіжної зайнятості, професійного розвитку, підприємницьких ініціатив і кар'єрного зростання. Охарактеризовано потенціал таких програм, як «Молодь України: покоління стійкості – 2030», «Молодіжна гарантія», EU4Youth та інших проєктів, спрямованих на сприяння працевлаштуванню молоді. Визначено перспективні форми й методи профорієнтаційної діяльності, зокрема кар'єрний коучинг, наставництво, соціально-посередницькі та психодіагностичні технології, а також інтерактивні формати взаємодії зі старшокласниками. Доведено, що підвищенню результативності профорієнтаційної роботи сприяє поєднання інформаційно-просвітницьких, консультативних, психодіагностичних та інтерактивних методів, а також розширення співпраці між закладами освіти, роботодавцями, службами зайнятості, органами державної влади та громадськими організаціями. Особливого значення набуває використання діяльнісних форм роботи, що забезпечують безпосереднє ознайомлення молоді з професійним середовищем і можливостями майбутнього працевлаштування. Наголошено на важливості співпраці закладів освіти, роботодавців, державних установ і громадських організацій у забезпеченні ефективного професійного самовизначення молоді. Зроблено висновок про доцільність переорієнтації профорієнтаційної роботи з інформування про освітні програми на формування цілісного бачення професійних перспектив, можливостей працевлаштування та кар'єрного розвитку молодих людей.

Ключові слова: професійне самовизначення, професійна інформація, кар'єрний розвиток, ринок праці, працевлаштування, державні програми підтримки молоді, кар'єрний коучинг.

DAVYDIUK Maryna –

Ph.D in Pedagogic Sciences, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Pedagogy
and Educational Management
of Vinnytsia Mykhailo Kotsyubynskyi State
Pedagogical University
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2055-601X>
e-mail: marina_davydyuk@ukr.net

UPDATING THE CONTENT OF CAREER GUIDANCE FOR STUDENTS IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY SOCIAL TRANSFORMATIONS

This paper examines current issues in career guidance for students amid social changes driven by demographic, socioeconomic, and security challenges. The main trends in the development of career guidance in Ukraine and abroad are analyzed, and the characteristics of career self-determination among today's youth in the context of digitalization, labor market instability, and the need for continuous learning

are identified. The necessity of updating the informational component of career guidance work is substantiated by including information on state, international, and public programs supporting youth employment, professional development, entrepreneurial initiatives, and career growth. The potential of programs such as "Youth of Ukraine: Generation of Sustainability – 2030," "Youth Guarantee," EU4Youth, and other projects aimed at promoting youth employment is described. Promising forms and methods of career guidance activities are identified, including career coaching, mentoring, social mediation and psychodiagnostic technologies, as well as interactive formats for engaging with high school students. It has been demonstrated that the effectiveness of career guidance work is enhanced by combining informational and educational, consultative, psychodiagnostic, and interactive methods, as well as by expanding cooperation between educational institutions, employers, employment services, government agencies, and civil society organizations. Of particular importance is the use of activity-based approaches that provide young people with direct exposure to the professional environment and future employment opportunities. The importance of cooperation between educational institutions, employers, government agencies, and civil society organizations in ensuring effective career self-determination for young people is emphasized. It is concluded that it is advisable to reorient career guidance work from providing information about educational programs toward fostering a holistic understanding of professional prospects, employment opportunities, and career development for young people.

Key words: career self-determination, career information, career development, labor market, employment, government youth support programs, career coaching.

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. Проблема профорієнтаційної роботи з учнівською молоддю набула нині виняткової актуальності у вітчизняній освіті: нестабільність політико-економічної ситуації в державі, зменшення кількості вступників у заклади вищої і фахової передвищої освіти, масовий виїзд випускників шкіл за межі країни, оптимізація мережі закладів вищої освіти через їх об'єднання, непрогнозованість розвитку ринку праці – усі ці фактори негативно впливають на усвідомлений вибір професії молодими людьми. Традиційні практики профорієнтаційної діяльності втрачають свою ефективність через невідповідність їхнього змісту й форм реалізації потребам сучасної молоді, яка виросла й живе в цифровізованому світі, звикла до інтерактивних форматів спілкування, споживає великі потоки різноманітної інформації, прагне якнайшвидше здобути реальний практичний досвід і побачити власні професійні та життєві перспективи.

Натепер найбільш активними агентами профорієнтаційної роботи є заклади вищої і фахової передвищої освіти: їхня успішна діяльність безпосередньо залежить від кількості здобувачів освіти, що становлять навчальний контингент. Саме тому підвищення ефективності профорієнтації вимагає пошуку нових форматів взаємодії з потенційними вступниками, оновлення змісту профорієнтаційних заходів (що здебільшого являють собою інформування старшокласників про спеціальності, за якими здійснюється підготовка фахівців у закладі освіти), тісної співпраці з представниками ринку праці, центрів зайнятості населення, громадських організацій.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Зміст і методи профорієнтаційної роботи були останніми роками предметом досліджень багатьох вітчизняних науковців: М. Астахової, Н. Капустіної, О. Коваль, В. Носенка, Н. Пономарьової, Т. Паски та ін. М. Астахова вивчала моделі профорієнтаційної роботи в закладах освіти; В. Носенко розробляв проблему психологічної діагностики професійної спрямованості школярів [12]. Н. Пономарьова досліджувала етапи становлення системи профорієнтаційної роботи в Україні [10]; у роботах Т. Паски розкрито практичні аспекти використання цифрових інструментів, стимуляційних середовищ, мобільних додатків і штучного інтелекту в профорієнтаційній діяльності закладів вищої освіти [8].

Б. Болтянський, Л. Болтянська систематизували сучасні інноваційні методи профорієнтаційної роботи у ЗВО [3]. О. Жукова, М. Ошанін, досліджуючи особливості державної політики щодо сприяння молодіжному працевлаштуванню, визначили умови підвищення ефективності профорієнтаційної роботи через популяризацію необхідних для сучасного ринку праці професій і можливість живого спілкування школярів з представниками різних професійних спільнот, занурення в корпоративну професійну культуру [4].

Зарубіжні науковці в дослідженнях проблем профорієнтації фокусуються здебільшого на питаннях діагностики здібностей і професійної спрямованості підлітків і юнацтва (Т. Хулі, С. Райс [16]); фаховій підготовці кар'єрних консультантів для роботи з молоддю (Б. Карневар, Л. Цаколлі та ін. [15; 17]); можливостях отримання юнацтвом реального професійного досвіду у різних галузях перед вибором фаху (П. Рой) [18]. Більшість дослідників сходяться на думці, що професійну орієнтацію – або кар'єрне консультування – варто починати з початкової школи, вибудовуючи персоналізовану траєкторію вибору професії, з урахуванням індивідуальних інтересів і прагнень дитини, а також із можливістю діалогу з представниками ринку праці і отримання реального трудового досвіду ще під час навчання в школі. Розробники програми «Which Career For Me: Student» («Яка кар'єра мені підходить: Студент» – інтегрований діагностично-коучинговий інструмент для оцінки інтересів, мотивації та навичок молоді, яка прагне зрозуміти ринок праці, типи професій і галузей і побудувати успішну кар'єру) зауважують, що від молодих людей зараз очікують відповідальних рішень щодо планування та контролю власної кар'єри ще до початку навчання чи роботи, що й зумовлює нагальність розробки дієвих практик профорієнтації [19].

Для сучасного юнацтва вибір майбутньої професії на етапі завершення навчання в школі не є чимось сталим і однозначним, старшокласники розуміють, що навчатися доведеться усе життя, імовірно – змінювати роботу, будувати паралельні кар'єри у різних сферах. Більшість юнаків і дівчат цікавить питання працевлаштування за обраним фахом – і саме цей аспект часто стає слабкою ланкою профорієнтаційної роботи. Розуміння перспектив працевлаштування за фахом має стати органічним компонентом профорієнтації – і для цього потрібно не лише мати статистичні дані щодо кількості працевлаштованих випускників

закладу вищої освіти, успішних кар'єр у конкретній галузі, а й інформувати юнацтво про конкретні державні та недержавні програми зі сприяння молодіжному працевлаштуванню і кар'єрному розвитку у певній сфері виробництва чи послуг.

Такий підхід вимагає від викладачів закладів вищої і фахової передвищої освіти моніторингу відповідної інформації у відкритих джерелах, ознайомлення з різноманітними програмами молодіжної підтримки і грантовими пропозиціями, оцінка перспектив працевлаштування випускників спеціальності, яку викладач представляє, за умовами таких програм підтримки і донесення цієї інформації до випускника школи. Адже для української держави залучення молоді до трудової активності стає нині стратегічною інвестицією в повоєнну відбудову економіки та в суспільний розвиток. Це потребує розробки дієвих профорієнтаційних інструментів для розв'язання проблем молодіжного безробіття і посилення привабливості рідної держави як країни постійного працевлаштування.

Профорієнтація як науково обґрунтована система складається зі специфічних за своїм змістом структурних елементів: професійної просвіти, попередньої профорієнтаційної психодіагностики, професійної активізації, професійної консультації, профвідбору, соціально-професійної адаптації, професійної переорієнтації, професійного виховання та розвитку [1, с. 11-12].

Такий компонент профорієнтації як професійна просвіта є за своєю суттю інформаційним блоком, що надає майбутнім випускникам шкіль професійну інформацію про різні професії з конкретними вимогами до фахівця; інформацію про можливість здобуття спеціальностей у закладі освіти і умови навчання, відомості стан ринку праці та потреби різних його сегментів у кваліфікованих кадрах, інформацію щодо можливостей професійного розвитку і кар'єрного зростання.

Мета статті – визначити шляхи оновлення змісту інформаційного компоненту профорієнтаційної роботи в умовах сучасних суспільних трансформацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Юнацтво й молодь завжди були і є особливою демографічною категорією зі своїми специфічними економічними, психологічними та кваліфікаційними характеристиками. Серед основних соціально-психологічних особливостей молодих людей науковці – психологи, соціологи, фізіологи, педагоги – вирізняють: активні пошуки свого місця в соціумі, формування ідентичностей (громадянської, гендерної, професійної, національної) та цінностей. Молодим людям притаманні прагнення до самостійності, відкритість до нового досвіду та знань, висока соціальна мобільність, гнучке мислення, хороша адаптивність [2].

Особливістю культурного профілю молоді є активне послугування новітніми технологіями, зокрема цифровими, і соціальними мережами, у яких розвиваються індивідуальні стилі комунікації і особистісного самовираження. Молодь стикається

з різними проблемами: доступність освітніх послуг, безробіття, вплив війни, відсутність власного житла, відсутність фінансової підтримки батьків, або проблеми в пошуку партнера для стосунків, це може бути також і булінг у закладі освіти або на робочому місці, це можуть бути проблеми, пов'язані з пошуком власної соціальної ідентичності або ж вибору професійного шляху [9, с. 877]. Утім, незважаючи на актуальні проблеми, саме молоді люди виступають рушійною силою соціальних змін та прогресу, розвитку внутрішньої політики держави і трансформацій соціальних інститутів, формування громадянського суспільства: саме такі зміни ми мали можливість спостерігати влітку 2025 року під час «карткового майдану» – серії мітингів, ініційованих і проведених саме молодими людьми, що були спрямовані проти підписання законопроекту № 12414 – фактичного обмеження/ліквідації незалежності Національного антикорупційного бюро України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури.

Важливим фактором соціалізації молоді, формування соціальних ідентичностей молодих людей і інструментом для досягнення майбутніх цілей та реалізації життєвих планів стає вибір професії і подальший вихід на ринок праці. Але нинішнє покоління 18-25-літніх стикається з надзвичайно різними потребами й запитами ринку праці в аспекті глобалізації, технологічного прогресу та зміни клімату, що вимагає потужної підтримки профорієнтації молоді на державному рівні, зокрема в секторі молодіжної політики, і передбачає рух до розробки соціальних інструментів, пристосованих до унікальних проблем молодих людей. Такими інструментами натеper є:

- *програми з профорієнтації та підтримка вибору професії*: регіональні центри зайнятості забезпечують консультації, профорієнтацію, допомогу у складанні резюме, тренінги та інші послуги, що допомагають молоді зорієнтуватися на ринку праці (приміром, ваучери на навчання, профорієнтаційні тренінги («Ким я можу бути», «Я знайду роботу!»), а також сприяння у підборі відповідної запитам молоді людини роботи);

- *урядові програми з міжнародним партнерством*, як-от: державна цільова соціальна програма «Молодь України: покоління стійкості – 2030». Ця програма затверджена Кабінетом Міністрів України на 2026-2030 роки і передбачає комплекс заходів для підтримки молоді, зокрема: розвиток здібностей і можливостей самореалізації; сприяння працевлаштуванню як частина цілого комплексу соціальних послуг; підтримка молодіжної активності та участі у суспільному житті [14];

- *Youth Guarantee / YG Україна («Молодіжна гарантія»)*: ініціатива у рамках підготовки до імплементації Європейської гарантії для молоді – програми, що має на меті, щоб кожному молодому українцю до 30 років пропонували освіту, стажування або роботу впродовж певного часу після навчання або реєстрації як безробітного [6]. Це флагманська європейська ініціатива, яка допомагає молодим людям отримати якісну

пропозицію щодо працевлаштування, подальшої освіти, стажування або навчання. Станом на 2025, як свідчать сторінки програми в соціальних мережах, «Молодіжна гарантія» реалізується у всіх країнах ЄС та Західних Балкан. Наразі у відкритих джерелах відсутні відомості про точну кількість молодих людей, які взяли участь у цій програмі і отримали хороші результати.

EU4Youth (ЄС-4-Youth): Програма ЄС «EU4Youth: Молодіжна зайнятість та підприємництво» надає фінансову допомогу, інструменти та підтримку, щоб перетворити рішучість молоді на сталі зміни. У 2025 році в Києві представлені досягнення #EU4Youth: «2600+ молодих українців тепер мають актуальні навички для працевлаштування; 8 молодіжних центрів запустили соціальні підприємства; 300 молодих фахівців пройшли навчання з надання психосоціальних послуг; 100 молодих людей отримали допомогу для відкриття/розширення соціальних підприємств; 59 молодих ветеранів та ВПО заснували власний бізнес; 1600+ ветеранів та їхні родини вже отримали підтримку в новому реабілітаційному центрі в Запоріжжі; крім того, програма посприяла законодавчим змінам щодо захисту прав ветеранів та підтримки людей з інтелектуальними порушеннями [7]. Хоч це і не повністю державна програма, але вона тісно співпрацює з урядом: надає гранти, стажування, тренінги і підтримку для молоді у працевлаштуванні та підприємництві.

Зауважимо, що наразі у відкритих джерелах ЗМІ та в мережі Інтернет насправді відсутня значна кількість інформації про такі програми (тобто їм реально бракує інформаційної підтримки на державному рівні), молоді про них просто не знає. Опис таких програм на сайтах часто юридично складний; не адаптований для молоді; подається без чітких інструкцій «крок за кроком». Тому педагогічні працівники, які здійснюють професійну орієнтацію, мають інформувати молоді про названі вище та інші подібні програми саме в аспекті подальшого працевлаштування за тією спеціальністю, яка популяризується серед школярів під час профорієнтаційних заходів. Це можна зробити через безпосереднє озвучення інформації на зустрічах зі старшокласниками, через організацію і проведення майстерки або тренінгу спільно з представниками професійної спільноти, інтегрувати дані щодо програм сприяння молодіжному навчанню й працевлаштуванню в інтерактивні заходи, що проводяться за участю представників ринку праці – хакатони молодіжних бізнес-проектів, професійні квести, експертні воркшопи і под. [5; 13].

Традиційні форми профорієнтації молоді – інформаційні зустрічі, бесіди, професійні консультації – досі залишаються актуальними, проте їхня ефективність значно підвищується в поєднанні з інтерактивними формами роботи. «Сучасні дослідження підкреслюють доцільність переходу від інформативної моделі профорієнтації до діяльнісної та досвідної, що передбачає залучення молоді до активної взаємодії з професійним середовищем. Досвід окремих університетів показує, що використання інтерактивних форматів,

зокрема вебінар-практикумів та тематичних проєктів, сприяє формуванню більш усвідомленого вибору майбутньої професії» [11].

З огляду на потребу оновлення інформаційного компоненту профорієнтаційної роботи, вважаємо за доцільне рекомендувати і такі методи та форми взаємодії викладачів ЗВО зі старшокласниками, як:

- кар'єрний коучинг, менторство і наставництво під час соціального супроводу молоді людини у виборі професії й подальших пошуках роботи; формування активної життєвої позиції молоді людини; підтримка ініціативності та відповідальності за професійний вибір;
- соціально-посередницькі методи, що включають посередництво між молоддю та роботодавцями; організацію стажувань, практик, тимчасової зайнятості; супровід під час першого працевлаштування;
- психодіагностичні методи (тестування професійних інтересів і здібностей; визначення рівня готовності до працевлаштування; оцінка адаптаційних можливостей молоді).

Ефективність профорієнтаційної роботи залежить від комплексного поєднання різних форм і методів, індивідуального підходу та активної співпраці між освітніми закладами, соціальними службами й роботодавцями. Підвищенню якості профорієнтації також сприятимуть подолання бар'єрів для створення конкурентних переваг молоді на ринку праці (екстрена адаптація освітніх курсів для молоді, зокрема короткотермінових, з пріоритетних галузей – кібербезпека, логістика, психологічна допомога, будівництво); популяризація онлайн-форматів навчання на кшталт мікронавчання та практико-орієнтованих модулів; розвиток програм психологічної підтримки для молоді (зокрема молодих людей з числа внутрішньо переміщених осіб), інтегрованих у освітній та громадський простір; розвиток програми підтримки молодіжного працевлаштування з боку соціальних служб для молоді; визнання та сертифікація навиків і компетентностей, набутих у волонтерській діяльності, громадських ініціативах, власних комерційних та неприбуткових соціальних мікропроєктах; підтримка молодіжного підприємництва через надання доступу до мікрогрантів від державних інституцій, наставництва з боку успішних підприємців, пошук ресурсів для молодіжних стартапів у тилкових регіонах.

Викладачам ЗВО та закладів фахової передвищої освіти, які допомагають молоді у виборі професії, важливо мати відповідні знання про вікові особливості, мотивацію та потреби молоді, про доступні ресурси щодо працевлаштування (державні програми, громадські організації); володіти сучасними методами оцінки професійних здібностей та інтересів, навиками професійного консультування та підтримки молоді; умінням будувати довірливі стосунки, слухати та переконувати, надавати чітку інформацію; мати здатність аналізувати індивідуальні потреби, сильні та слабкі сторони молодих людей для визначення кар'єрних шляхів; уміти давати цінні поради та допомагати розвивати впевненість у собі

й мотивацію до навчання за обраним фахом і працевлаштування; бути здатним виступати посередником між молоддю, роботодавцями та іншими службами, представляючи інтереси молодої людини; мати навички складання резюме, підготовки до співбесід та планування кар'єри.

Висновки та перспективи подальших розвідок наперед. Оновлення змісту й форм профорієнтаційної роботи в сучасних умовах передбачає комплексну системну взаємодію закладів освіти, державних і недержавних установ для розкриття особистісно-професійного потенціалу молодих людей, соціально-психологічного супроводу вибору професії, пошуку роботи й періоду адаптації на робочому місці, фінансову підтримку через стимулювання молодіжного підприємництва і надання мікрогрантів, використання якісних профорієнтаційних інструментів, поширення інформації щодо програм молодіжної підтримки навчання, працевлаштування й професійного розвитку.

Традиційні підходи до профорієнтаційної роботи на сьогоднішній день не завжди відповідають потребам учнівської молоді і запитам ринку праці. Одним з ключових напрямів підвищення ефективності профорієнтації є оновлення її інформаційного компоненту: крім інформації про спеціальності та професії, у нього доцільно включати відомості про можливості професійного розвитку молоді, державні програми підтримки молодіжного працевлаштування, стажування та підприємництва – це дозволить старшокласникам сформулювати власні реалістичні уявлення про перспективи професійного розвитку й побудови кар'єри за обраним фахом. Успішність профорієнтаційної роботи визначає поєднання інформаційно-просвітницьких, консультативних, психодіагностичних та інтерактивних методів, а також розширення співпраці між закладами освіти, роботодавцями, службами зайнятості, органами державної влади та громадськими організаціями. Перспективи подальших наукових досліджень вбачаємо в розробленні та експериментальній перевірці моделей профорієнтаційної роботи, інтегрованих із програмами молодіжної зайнятості, кар'єрного консультування та цифровими сервісами професійного самовизначення.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

- Белан Т. Г. Теорія і методика профорієнтаційної роботи : навчально-методичний посібник до виконання практичних робіт для здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності «Професійна освіта (за спеціалізаціями)». Чернівці: НУЧК імені Т.Г. Шевченка, 2025. 72 с.
- Бех І., Вишняк А., Іванова А., Карпенко М., Крохмаль Н., Лисовський Т., Томас Б. Соціальний портрет сучасної студентської молоді. *Інноваційні стратегії розвитку вищої освіти в умовах реалізації концепції навчання впродовж життя: Збірник матеріалів Міжнародної науково-теоретичної конференції* / за заг. редакцією М.О. Мороз, Ю. В. Івженка. Бар: редакційно-видавничий центр КЗВО «Барський гуманітарно-педагогічний коледж імені Михайла Грушевського», 2024. С. 151–153.
- Болтянський Б. В., Болтянська Л. О. Впровадження інноваційних методів профорієнтаційної роботи –

запорука життєдіяльності закладу вищої освіти. *Удосконалення освітньо-виховного процесу в закладі вищої освіти: збірник науково-методичних праць*. 2021. Вип. 24. С. 170–174.

4. Жукова О., Ошанін М. Підтримка працевлаштування молоді в умовах воєнного стану: складові державної політики. *Подільський науковий вісник*. 2025. № 2 (34). С. 4–11. DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2025-34-1>

5. Кириченко В. І., Нечерда В. Б. Хакатон як технологія формування соціально успішної особистості учня. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*. 2022. № 1 (26). С. 156–168.

6. Молодіжні гарантії в Україні: новий крок до відновлення та вступу до ЄС. *Разумков-Центр*. URL: <https://razumkov.org.ua/novyny/molodizhni-garantii-v-ukraini-novyi-krok-do-vidnovlennia-ta-vstupu-do-yes>

7. Молодь. URL: <https://euneighbourseast.eu/uk/youth/>

8. Паска Т. Інноваційні освітні технології у профорієнтаційній діяльності закладу вищої освіти. *New pedagogical thought*. 2025. № 123 (3). С. 46–53.

9. Полтарак А. В. Соціально-психологічні особливості та чинники професійного самовизначення старшокласників. *The 12 th International scientific and practical conference "Perspectives of contemporary science: theory and practice" (January 13-15, 2025) SPC "Sci-conf. com. ua"*, Lviv, Ukraine. Львів, 2025. С. 875–879.

10. Пономарьова Н.О. Етапи становлення системи професійної орієнтації в Україні в аспектно-історичній ретроспективі. *Новий колегіум*. 2020. № 1 (99). С. 73–85. DOI: <https://doi.org/10.30837/nc.2020.1.73>

11. Птиця Н. В., Птиця Г. Г. Профорієнтаційна робота у ЗВО як чинник якісної підготовки фахівців. *Вища освіта за новими стандартами: виклики у контексті діджиталізації та інтеграції в міжнародний освітній простір : матеріали V Міжнародної науково-методичної конференції*. Харків: «Факт», 2026. С. 240–243.

12. Сучасні підходи до професійної орієнтації в закладі освіти : методичні рекомендації / А. Остапенко, М. Астахова, Т. Горбенко, І. Єлізарова, З. Жеребкіна, Н. Капустіна, О. Коваль, В. Носенко, О. Саввіч ; за заг. ред. Л. Покроєвої. Харків : Харківська академія неперервної освіти, 2024. 112 с.

13. Ташкінова О. А., Булгакова С. А., Гонтар М. А. Діяльність профорієнтаційного хабу Profit Quest на базі закладу вищої освіти як нова організаційна форма професійної орієнтації учнівської молоді. *Вісник Маріупольського державного університету*. Серія: Філософія, культурологія, соціологія. 2020. № 19. С. 145–151.

14. Уряд затвердив Державну цільову соціальну програму «Молодь України: покоління стійкості – 2030». Міністерство молоді та спорту України. URL: <https://mms.gov.ua/news/uriad-zatverd-derzhavnu-tsilovu-sotsialnu-prohamu-molod-ukrainy-pokolinnia-stiikosti-2030>

15. Cakolli L., Jemini Gashi L., Bërxulli D., Konjufca J. Effectiveness of career guidance workshops on the career self-efficacy, outcome expectations, and career goals of adolescents: An intervention study. *International Journal of Adolescence and Youth*. 2023. № 28 (1). P. 228. DOI: <https://doi.org/10.1080/02673843.2023.2281421>

16. Hooley T., Rice S. Ensuring quality in career guidance: a critical review. *British Journal of Guidance & Counselling*. 2019. № 47(4). P. 472–486. DOI: <https://doi.org/10.1080/03069885.2018.1480012>

17. Karnewar B., Purankar S., Jagtap S., Borkar P., Shirbhate D. A comprehensive review of career guidance system: Challenges and innovation in digital career guidance systems. *International Research Journal of Modernization in Engineering Technology and Science*. 2023. № 5(11). P. 469–474. DOI: <https://doi.org/10.56726/IRJMETS46050>

18. Roy P. Career guidance: A way of life. *SSRN Electronic Journal*, 2020. № 19 (39). P. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3640339>

19. Which Career For Me: Student. URL: <https://www.talentlens.com/which-career-for-me-student.html>

REFERENCES

1. Belan, T. H. (2025). Teoriia i metodyka prof-orientatsiinoi roboty [Theory and methodology of career guidance work]. Chernihiv: Natsionalnyi universytet “Chernihivskiy kolehium” imeni T. H. Shevchenka [in Ukrainian]

2. Bekh, I., Vyshniak, A., Ivanova, A., Karpenko, M., Krokhmal, N., Lysovskiy, T., & Tomas, B. (2024). Sotsialnyi portret suchasnoi studentskoi molodi [Social portrait of modern student youth]. In M. O. Moroz & Yu. V. Yivzhenko (Eds.), *Innovatsiini stratehii rozvytku vyshchoi osvity v umovakh realizatsii kontseptsii navchannia vprodovzh zhyttia*. (pp. 151–153). [in Ukrainian]

3. Boltianskyi, B. V., & Boltianska, L. O. (2021). Vprovadzhennia innovatsiinykh metodiv proforientatsiinoi roboty – zaporuka zhyttiedialnosti zakladu vyshchoi osvity [Implementation of innovative career guidance methods as a prerequisite for the viability of a higher education institution]. *Udoskonalennia osvithno-vykhovnoho protsesu v zakladi vyshchoi osvity*. №24. S.170–174 [in Ukrainian]

4. Zhukova, O., & Oshanin, M. (2025). Pidtrymka pratselashuvannia molodi v umovakh voiennoho stanu: skladovi derzhavnoi polityky [Support for youth employment under martial law: Components of state policy]. *Podilskyi Naukovyi Visnyk*. 2(34). S. 4–11. DOI: <https://doi.org/10.58521/2521-1390-2025-34-1> [in Ukrainian]

5. Kyrychenko, V. I., & Necherda, V. B. (2022). Khakaton yak tekhnolohiia formuvannia sotsialno uspishnoi osobystosti uchnia [Hackathon as a technology for forming a socially successful student personality]. *Teoretyko-Metodychni Problemy Vychovannia Ditei ta Uchnivskoi Molodi*. 1(26). S. 156–168 [in Ukrainian]

6. Razumkov Centre. (n.d.). Molodizhni harantii v Ukraini: novyi krok do vidnovlennia ta vstupu do YeS [Youth Guarantee in Ukraine: A new step towards recovery and accession to the EU]. URL: <https://razumkov.org.ua/novyny/molodizhni-garantii-v-ukraini-novyi-krok-do-vidnovlennia-ta-vstupu-do-yes> [in Ukrainian]

7. EU4Youth. (n.d.). Molod [Youth]. URL: <https://eu.neighbourseast.eu/uk/youth/> [in Ukrainian]

8. Paska, T. (2025). Innovatsiini osvithni tekhnolohii u proforientatsiinii diialnosti zakladu vyshchoi osvity [Innovative educational technologies in career guidance activities of higher education institutions]. *New Pedagogical Thought*. 123(3). S. 46–53. [in Ukrainian]

9. Poltarak, A. V. (2025). Sotsialno-psykholohichni osoblyvosti ta chynnyky profesiinoho samovyznachennia starshoklasnykiv [Socio-psychological features and factors of professional self-determination of high school students]. In *Perspectives of Contemporary Science: Theory and Practice: Proceedings of the 12th International Scientific and Practical Conference*. Lviv. S. 875–879. [in Ukrainian]

10. Ponomarova, N. O. (2020). Etapy stanovlennia systemy profesiinoi oriientatsii v Ukraini v aspektno-istorychnii retrospektyvi [Stages of formation of the vocational guidance system in Ukraine in a historical retrospective aspect]. *Novyi Kolehium*. 1(99). S. 73–85. DOI: <https://doi.org/10.30837/nc.2020.1.73> [in Ukrainian]

11. Ptytsia, N. V., & Ptytsia, H. H. (2026). Proforientatsiina robota u ZVO yak chynnyk yakisnoi pidhotovky fakhivtsiv [Career guidance work in higher education institutions as a factor in quality specialist training]. In *Vyshcha osvita za novymy standartamy: vyklyky u konteksti didzhytalizatsii ta intehtatsii v*

mizhnarodnyi osvithniy prostir. S. 240–243. Kharkiv: Fakt [in Ukrainian]

12. Ostapenko, A., Astakhova, M., Horbenko, T., Yelizarova, I., Zhrebkina, Z., Kapustina, N., Koval, O., Nosenko, V., & Savvich, O. (2024). Suchasni pidkhody do profesiinoi oriientatsii v zakladi osvity: metodychni rekomendatsii [Modern approaches to career guidance in educational institutions: Methodological recommendations]. Kharkiv: Kharkivska akademiia neperervnoi osvity [in Ukrainian]

13. Tashkinova, O. A., Bulhakova, S. A., & Hontar, M. A. (2020). Diialnist proforientatsiinoho khabu Profit Quest na bazi zakladu vyshchoi osvity yak nova orhanizatsiina forma profesiinoi oriientatsii uchnivskoi molodi [Activities of the Profit Quest career guidance hub at a higher education institution as a new organizational form of career guidance for student youth]. *Visnyk Mariupolskoho Derzhavnoho Universytetu. Seriya: Filosofiia, Kulturolohiia, Sotsiologiia*. №19. S. 145–151 [in Ukrainian]

14. Ministry of Youth and Sports of Ukraine. (2026). Uriad zatverdyl Derzhavnu tsilovu sotsialnu prohramu “Molod Ukrainy: pokolinnia stiikosti – 2030” [The Government approved the State Target Social Program “Youth of Ukraine: Generation of Resilience – 2030”]. URL: <https://mms.gov.ua/news/uriad-zatverdyl-derzhavnu-tsilovu-sotsialnu-prohramu-molod-ukrainy-pokolinnia-stiikosti-2030> [in Ukrainian]

15. Cakolli, L., Jemini Gashi, L., Bërxulli, D., Konjufca, J. (2023). Effectiveness of career guidance workshops on the career self-efficacy, outcome expectations, and career goals of adolescents: An intervention study. *International Journal of Adolescence and Youth*. № 28 (1). P. 228. DOI: <https://doi.org/10.1080/02673843.2023.2281421> [in English]

16. Hooley, T., Rice, S. (2019). Ensuring quality in career guidance: a critical review. *British Journal of Guidance & Counselling*. № 47(4). P. 472–486. DOI: <https://doi.org/10.1080/03069885.2018.1480012> [in English]

17. Karnewar, B., Purankar, S., Jagtap, S., Borkar, P., Shirbhate, D. A. (2023). comprehensive review of career guidance system: Challenges and innovation in digital career guidance systems. *International Research Journal of Modernization in Engineering Technology and Science*. № 5(11). P. 469–474. DOI: <https://doi.org/10.56726/IRJMETS46050> [in English]

18. Roy, P. (2020). Career guidance: A way of life. *SSRN Electronic Journal*. № 19 (39). P. 1–10. DOI: <https://doi.org/10.2139/ssrn.3640339> [in English]

19. Which Career For Me: Student. URL: <https://www.talentlens.com/which-career-for-me-student.html> [in English]

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

ДАВИДЮК Марина – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри педагогіки і освітнього менеджменту Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського.

Наукові інтереси: освіта, педагогіка, інклюзивна освіта.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

DAVYDIUK Maryna – Ph.D in Pedagogic Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Pedagogy and Educational Management of Vinnitsia Mykhailo Kotsyubynskyi State Pedagogical University.

Scientific interests: education, pedagogy, inclusive education.

Стаття надійшла до редакції 02.01.2026 р.

Стаття прийнята до друку 13.01.2026 р.